

Δ. ΚΩΣΤΕΙΡΑ — Δ. ΜΑΓΟΥ
ΤΕΤΡΑΔΙΟΝ

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ

ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΜΕ ΤΗΝ ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΩΝ 1964—65
ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΣΕ 56 ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ΤΙΜΗΣ ΕΝΕΚΕΝ
ΔΙΑ ΤΟΝ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΑ

ΙΣΤ
ΝΕΑ
[19---?]

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΩΛΗΣΙΣ
ΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ Σ. ΚΟΝΤΟΥ · Δ. ΦΥΛΑΚΤΟΥ · ΣΤΑΔΙΟΥ 31

ΑΘΗΝΑΙ
Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Δ. ΚΩΤΣΙΡΑ - Δ. ΜΑΓΟΥ

ΤΕΤΡΑΔΙΟΝ
ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ

ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΜΕ ΤΗΝ ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΝΕΩΝ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΩΝ 1964 - 65

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΣΕ 57 ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Σύμφωνα με το 'Επίσημο 'Αναλυτικό Πρόγραμμα
του 'Υπουργείου 'Εθνικής Παιδείας

ΤΙΜΗΣ ΕΝΕΚΕΝ
ΔΙΑ ΤΟΝ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΑ

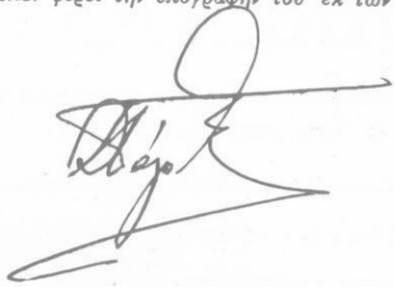
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΩΛΗΣΙΣ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ Σ. ΚΟΝΤΟΥ - Δ. ΦΥΛΑΚΤΟΥ
ΣΤΑΔΙΟΥ 31-ΑΘΗΝΑΙ (ΤΗΛ 231 - 160)

18367

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΗΚΚΕ
21-9-64

Κάθε γνήσιον αντίτυπον φέρει την υπογραφήν του εκ των συγγραφέων
Δ. Μάγου

A stylized handwritten signature in black ink, consisting of several overlapping loops and a long horizontal stroke extending to the right.

Μάθημα 1

Ἡ πρόταση

Παραδείγματα :

1. Ἀγαπῶ τό σχολεῖο μου.
2. Πίνω πολὺ γάλα.
3. Μοῦ ἀρέσουν οἱ κάραμέλες.

Ἐδῶ εἶναι γραμμένες τρεῖς ὁλόκληρες ὀμιλίες. Τῆς ὀμιλίας αὐτῆς τῆς λέμε καὶ προτάσεις.

Πρόταση λέγεται μία ὁλόκληρη ὀμιλία.

Ἀσκηση

1. Κάνε προτάσεις μὲ τῆς λέξεις : παγωτό, σοκολάτα, πατέρας, μητέρα, κουλούρι.

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Μάθημα 2

Οι λέξεις

Παραδείγματα :

Παίζω.	= 1 λέξη
Άγόρασα καραμέλες	= 2 λέξεις.
Έφαγα ένα λουκούμι.	= 3 λέξεις.

1. Οι προτάσεις γίνονται από λέξεις.
2. Κάθε πρόταση έχει μία, δύο, τρεις ή και περισσότερες λέξεις.

Άσκηση

1. Γράψε παρακάτω διάφορες λέξεις :

ψωμί

Μάθημα 3

Οι συλλαβές

Παραδείγματα :

φῶς	= 1 συλλαβή
μῆ-λο	= 2 συλλαβές
λου-κού-μι	= 3 συλλαβές

1. Χώρισα αυτές τις λέξεις σε κομμάτια. Σε τέτοια κομμάτια μπορούμε να χωρίσουμε κάθε λέξη. Τα κομμάτια αυτά λέγονται συλλαβές.

Συλλαβές λέγονται τα κομμάτια, στα οποία χωρίζουμε την κάθε λέξη

Άσκηση

1. Χώρισε σε συλλαβές τις παρακάτω λέξεις :

Λέξεις	Συλλαβές	Λέξεις	Συλλαβές
ψωμί	ψω-μί	λεμόνι	λε-μό-νι
ψάρι	_____	καρύδι	_____
λάδι	_____	πεπόνι	_____
τυρί	_____	σταφύλι	_____
γάτα	_____	κεράσι	_____
χήνα	_____	κυδώνι	_____

Μόδημα 4

Οί φθόγγοι και τὰ γράμματα

Παράδειγμα : μ-ἦ-λ-ο.

1. Ἡ λέξη **μῆλο** γίνεται ἀπὸ 4 ἀπλές φωνές : μ-ἦ-λ-ο.
2. Τίς ἀπλές αὐτῆς φωνές, ὅταν τίς προφέρωμε, τίς λέμε **φθόγγους** καὶ ὅταν τίς γράφωμε τίς λέμε **γράμματα**.

Φθόγγοι λέγονται οἱ ἀπλές φωνές, ἀπὸ τίς ὁποῖες γίνονται οἱ λέξεις.

Γράμματα λέγονται τὰ γραπτὰ σημάδια, πού δείχνουν τοὺς φθόγγους, ὅταν τοὺς γράφωμε.

Ἄσκηση

1. Χώρισε σὲ γράμματα τίς λέξεις τοῦ αἰνίγματος:

Αἰνίγμα 1.

Καρακάξα μαδημένη
στὸ σοκκάκι πεταμένη.

Τί εἶναι ;

Κ - α - ρ - α - κ - ά - ξ - α

Μάθημα 5

Τὸ ἀλφάβητο

1. Τὰ γράμματα τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας εἶναι 24:

α = ἄλφα

ν = νι

β = βῆτα

ξ = ξι

γ = γάμα

ο = ὄμικρο

δ = δέλτα

π = πι

ε = ἔψιλο

ρ = ρὸ

ζ = ζῆτα

σ = σίγμα

η = ἦτα

τ = τὰ (ταῦ)

θ = θῆτα

υ = ὕψιλο

ι = γιῶτα

φ = φῖ

κ = κάπα

χ = χῖ

λ = λάμδα

ψ = ψῖ

μ = μι

ω = ὠμέγα.

2. Αὐτὸ εἶναι τὸ Ἑλληνικὸ ἀλφάβητο. Τὰ 24 γράμματα λέγονται καὶ **ψηφία**.

Ἀσκήσεις

1. Μάθε καλὰ ἀπ' ἔξω τὸ ἀλφάβητο.

2. Γράψε παρακάτω μιὰ φορὰ τὸ ἀλφάβητο.

Μάθημα 6

Τὰ κεφαλαῖα γράμματα

1. Τὰ μεγάλα γράμματα τὰ λέμε **κεφαλαῖα**.

2. Τὰ κεφαλαῖα γράμματα γράφονται ἔτσι :

Α, Β, Γ, Δ, Ε, Ζ, Η, Θ, Ι, Κ, Λ, Μ, Ν, Ξ, Ο,
Π, Ρ, Σ, Τ, Υ, Φ, Χ, Ψ, Ω.

*Α σ κ η σ η

1. Γράψε παρακάτω δύο φορές τὰ κεφαλαῖα γράμματα.

Α

Α

Μάθημα 7

Τὰ φωνήεντα

1. Τὰ 24 γράμματα τὰ χωρίζομε σὲ 7 φωνήεντα καὶ πρὸς 17 σύμφωνα.

2. Τὰ 7 φωνήεντα εἶναι τὰ ἑξῆς :

α, ε, η, ι, ο, υ, ω.

Φωνήεντα λέγονται τὰ γράμματα, πὺ τὰ φωνάζομε δυνατὰ καὶ μποροῦν νὰ σχηματίσουν μόνα τους συλλαβή.

Ἀσκήσεις

1. Γράψε τρεῖς φορές τὰ φωνήεντα.

α

2. Βάλε μία γραμμὴ στὰ φωνήεντα τῶν αἰνιγμάτων:

Αἶνιγμα 2.

Χίλια δώδεκα εὐζωνάκια
μὲ τὰ καφετιά φεσάκια.

Τί εἶναι ;

Αἶνιγμα 3.

Χίλιοι, μύριοι καλογέροι
σ' ἓνα ράσο τυλιγμένοι.

Τί εἶναι ;

ροῦδο

Μάθημα 8

Τὰ σύμφωνα

1. Τὰ 17 σύμφωνα εἶναι τὰ ἑξῆς :
- β, γ, δ, ζ, θ, κ, λ, μ, ν, ξ, π, ρ, σ, τ, φ, χ, ψ.

Σύμφωνα λέγονται τὰ γράμματα, ποὺ δὲν τὰ φωνάζομε δυνατὰ καὶ δὲν μποροῦν μόνα τους νὰ σχηματίσουν συλλαβή.

Ἀσκήσεις

1. Γράψε μία φορά τὰ σύμφωνα.

2. Μέτρησε καὶ γράψε πόσα σύμφωνα ἔχουν οἱ παρακάτω λέξεις :

Λέξεις	Σύμφωνα	Λέξεις	Σύμφωνα
νερό	2	τυρί	_____
κρασί	_____	κρέας	_____
ρύζι	_____	σοκολάτα	_____
κριθάρι	_____	τετράδιο	_____
σιτάρι	_____	φῶς	_____
σανός	_____	γῆ	_____

μάθημα 9

Οι δίφθογγοι

Παράδειγμα : Οί κηπουροί σκάβουν και φυτεύουν.

1. Πολλές λέξεις (κηπουροί, σκάβουν κλπ.) έχουν στην ίδια συλλαβή δύο φωνήεντα, που τὰ προφέρομε με μία φωνή. Τὰ δύο αὐτὰ φωνήεντα λέγονται **δίφθογγοι**.

Δίφθογγοι λέγονται δύο φωνήεντα μαζί, που τὰ προφέρομε με μία φωνή.

2. Οί δίφθογγοι εἶναι ὁκτώ :

αι, ει, οι, υι, αυ, ευ, ηυ, ου.

3. Οί δίφθογγοι προφέρονται ἔτσι :

αι = ε

ει = ι

οι = ι

υι = ι

αυ = αφ ἢ αβ

ευ = εφ ἢ εβ

ηυ = ηφ ἢ ηβ

ου = ου.

Ἄσκήσεις

1. Γράψε δύο φορές τις διφθόγγους.

αι, _____

αι, _____

2. Ὑπογράμμισε τις διφθόγγους τοῦ αἰνίγματος.

Αἶνιγμα 4.

Ἐκκλησίτσα θολωτή,
πού ἕνας στύλος τήν κρατεῖ.
Τί εἶναι;

Μάθημα 10

Τὸ τελικὸ σίγμα

Παραδείγματα : Σπύρος, σκύλος σπόρος, στρατός.

Οἱ 4 αὐτὲς λέξεις ἀρχίζουν ἀπὸ σίγμα καὶ τελιώνουν σὲ σίγμα. Τὸ τελευταῖο σίγμα δὲν μοιάζει μὲ τὸ πρῶτο. Αὐτὸ τὸ λέμε **τελικὸ σίγμα**.

Τελικὸ σίγμα λέγεται τὸ σίγμα, ποὺ γράφομε στὸ τέλος τῶν λέξεων.

Ἄσκηση

1 Νὰ βάλῃς μία γραμμὴ στὰ τελικὰ σίγμα τοῦ παρακάτω αἰνίγματος καὶ νὰ τὸ ἀντιγράψῃς.

Αἶνιγμα 5.

Μακρὺς, μακρὺς καλόγερος
καὶ μ' ἓνα μάτι βλέπει.

Τί εἶναι ;

καρπύς

Ἄντιγραφή αἰνίγματος

Μάθημα 11

Οί τόνοι

Παράδειγμα :

Μοῦ ἔδωσεν ὁ παππούς δέκα κάστανα.

1. Μία ἀπό τίς συλλαβές κάθε λέξεως τὴ φωνάζομε πιὸ δυνατὰ ἀπὸ τίς ἄλλες. Σ' αὐτὴ βάζομε ἓνα σημαδάκι, τὸν **τόνο**.

1. Οἱ τόνοι εἶναι δύο : ἡ ὀξεῖα (´) καὶ ἡ περισπωμένη (˘).
2. Τόνο βάζομε στὴ συλλαβὴ, ποὺ φωνάζομε πιὸ δυνατὰ.

Παραδείγματα :

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ — ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΕΙΟ

2. Στὰ κεφαλαῖα γράμματα δὲν βάζομε τόνο.

Ἄ σ κ η σ η

1. Νὰ βάλῃς ὀξεῖα στὶς λέξεις καὶ νὰ τὶς ἀντιγράψῃς.

Λέξεις	Ἀντιγραφή	Λέξεις	Ἀντιγραφή
νεος	Νέος	γερὸς	γέρως
ποδὶ	πόδι	κορὴ	κόρη
χερὶ	χέρι	λοφὸς	λόφος
στομα	στόμα	καφές	κάφες

Μάθημα 12

Τὰ πνεύματα

Παράδειγμα :

Ἔχω ἓνα ἄσπρο ἀρνάκι.

Οἱ 4 αὐτὲς λέξεις ἀρχίζουν ἀπὸ φωνῆν. Μπροστὰ ἀπὸ τὸ φωνῆν ἔχουν ἓνα σημαδάκι, τὸ πνεῦμα.

1. Πνεῦμα βάζομε στὶς λέξεις, ποὺ ἀρχίζουν ἀπὸ φωνῆν ἢ δίφθογγο.
2. Τὰ πνεύματα εἶναι δύο : ἡ ψιλὴ (') καὶ ἡ δασεῖα (').

Ἄσκηση

1. Ν' ἀντιγράψης τὶς παρακάτω λέξεις καὶ νὰ βάλῃς πνεῦμα.

Μὲ ψιλὴ	Ἀντιγραφή	Μὲ δασεῖα	Ἀντιγραφή
ἄρνάκι		ἄμάξι	
ἔλατο		ἄλάτι	
ἄερος		Ἐλλάδα	
Ἰθάκη		Ἐλλην	
Ἀθήνα		ἡμέρα	
ἄσος		ἥλιος	
ἔχω		ομάδα	

Μάθημα 13

Ἡ τελεία

Παραδείγματα :

Ἐπαιξα τόπι με τὸ Φώτη.

Ἐχω καινούρια παπούτσα.

1. Στὸ τέλος τῶν δύο αὐτῶν προτάσεων ἔβαλα ἓνα σημάδακι, τὴν τελεία (.).

Τελεία βάζομε στὸ τέλος τῆς προτάσεως.

Ἀσκήση

1. Βάλε μία γραμμὴ κάτω ἀπὸ τὶς τελείες τοῦ ποιήματος :

Γυρισμὸς στὸ σπίτι

Τὴ δουλειὰ τελειώσαμε

με καλὴ καρδιά.

Κλείστε τὰ βιβλία σας

τώρα πιά παιδιά.

Ἵωρα γιὰ τὸ σπίτι μας,

ὦρα εὐλογημένη.

Τὸ τραπέζι στρώθηκε

καὶ μᾶς περιμένει.

Μάθημα 14

Τό κόμμα

Παράδειγμα :

Ὁ Κωστάκης, ἡ Ἐλενίτσα, ὁ Φώτης κι ἐγὼ παίξαμε κρυφτό.

1. Ἐκεῖ, πού σταματᾶμε γιὰ λίγο τὴ φωνή μας, βάζομε ἓνα σημαδάκι, τὸ κόμμα (,).

Κόμμα βάζομε ἐκεῖ, πού σταματᾶμε γιὰ λίγο τὴ φωνή μας, ὅταν διαβάζωμε.

Ἄσκηση

1. Νὰ βάλῃς μία γραμμὴ στὰ κόμματα τοῦ παρακάτω αἰνίγματος καὶ νὰ τὸ ἀντιγράψῃς.

Αἶνιγμα 6

Μία κόκκινη ἀγελαδίτσα,
πίνει νερὸ καὶ ψοφάει.
Τρώγει κλαρί καὶ ζῆ.

Τί εἶναι;

Ἀντιγραφή αἰνίγματος 6

Μάθημα 15

Τὸ ἐρωτηματικὸ

Παραδείγματα :

Πῶς σὲ λένε ;

Πόσων χρονῶν εἶσαι ; Τί ; Πῶς ;

1. Ὄταν ρωτᾶμε, στὸ τέλος βάζομε ἓνα σημαδάκι, πού λέγεται ἐρωτηματικὸ (;).

Ἐρωτηματικὸ βάζομε στὸ τέλος τῆς προτάσεως ἢ τῆς λέξεως, ὅταν ἐρωτᾶμε.

Ἀσκηση

1. Νὰ βάλῃς μία γραμμὴ στὰ ἐρωτηματικὰ τοῦ αἰνίγματος καὶ νὰ τὸ ἀντιγράψῃς.

Αἶνιγμα 7.

Μετρᾷς. Τὰ βρίσκεις τέσσερα.

Διαβάζεις ; Λείπει ἓνα.

Μὰ ποιὸς αὐτὰ τὰ γράμματα

σοῦ τάχει μαγεμένα ;

Τί εἶναι ;

Ἀντιγραφὴ αἰνίγματος 7

Μάθημα 16

Το πρώτο γράμμα κάθε προτάσεως

Παραδείγματα :

Κάθε πρωί πλένω τὰ δόντια μου.

Ἔφαγα ἕνα κουλούρι.

1. Καὶ στὶς δύο προτάσεις ἔγραψα τὸ πρῶτο γράμμα κεφαλαῖο.

Ὁρθογραφικὸς κανόνας

Τὸ πρῶτο γράμμα κάθε προτάσεως τὸ γράφομε κεφαλαῖο.

Ἀσκηση

1. Νὰ εἶμαι καλὸ παιδί.
2. Νὰ βοηθῶ στὶς ἐργασίες τῆς οἰκογένειάς μου.
3. Τὸ σπίτι μου νὰ εἶναι καθαρό.
4. Νὰ γίνω καλὸς μαθητής.
5. Νὰ ἀποφεύγω τὰ ἀτυχήματα.

1. Ν' ἀντιγράψης τὶς παραπάνω προτάσεις.

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Μάθημα 17

Σε ποιές λέξεις γράφομε τὸ πρῶτο γράμμα κεφαλαῖο.

Ἄνθρωποι

Πόλεις

Τόποι

Κώστας

Ἀθήνα

Ὀλυμπος

Ἐλένη

Πάτρα

Πηνειὸς

Ὁρθογραφικὸς κανόνας

Τὸ πρῶτο γράμμα στὰ ὀνόματα τῶν ἀνθρώπων, τῶν πόλεων καὶ τῶν τόπων τὸ γράφομε κεφαλαῖο.

Ἀσκηση

1. Γράψε τὰ ὀνόματα :

1. Τοῦ πατέρα σου :

Χρήστος

2. Τῆς μητέρας σου :

Μυρτώ

3. Τοῦ δασκάλου σου :

Δάμιος

4. Τὸ δικό σου :

Γαβιάς

5. Τοῦ ἀδερφοῦ σου :

Δημήτριος

6. Τῆς ἀδερφῆς σου :

7. Τοῦ παπποῦ σου :

Τάνος

8. Τῆς γιαγιάς σου :

Κριστοῦλα

Μάθημα 10

Τὰ εἶδη τῶν λέξεων

φῶς	= 1 συλλαβή	= μονοσύλλαβη λέξη
μῆ-λο	= 2 συλλαβές	= δισύλλαβη »
λε - μό - νι	= 3 συλλαβές	= τρισύλλαβη »
σο - κο - λά - τα	= 4 συλλαβές	= πολυσύλλαβη »

Τὰ εἶδη τῶν λέξεων εἶναι 4 : μονοσύλλαβες, δισύλλαβες, τρισύλλαβες καὶ πολυσύλλαβες.

1. Μονοσύλλαβη λέγεται ἡ λέξη, πού ἔχει μία συλλαβή.
2. Δισύλλαβη λέγεται ἡ λέξη, πού ἔχει δύο συλλαβές.
3. Τρισύλλαβη λέγεται ἡ λέξη, πού ἔχει τρεῖς συλλαβές.
4. Πολυσύλλαβη λέγεται ἡ λέξη, πού ἔχει περισσότερες ἀπὸ τρεῖς συλλαβές.

Τὸ σχολεῖο

*Εγὼ πηγαίνω στὸ σχολεῖο καὶ σηκώθηκα νωρίς.	Πόσα πράγματα θὰ μάθω. Νὰ μιλῶ. Νὰ τραγουδῶ.
*Ἔχω σάκα καὶ βιβλίο καὶ μπογές λογιῆς-λογιῆς.	Νὰ διαβάζω καὶ νὰ γράφω. Νὰ διπλοτριπλομετρῶ.

Μονο- σύλλαβες	Δισύλλαβες	Τρισύλλαβες	Πολυσύλλαβες
τὸ	ἐγὼ	σχολεῖο	σηκώθηκα

Μάθημα 19

Όνομασία τῶν συλλαβῶν

Παράδειγμα : λου - κού - μι.

1. Λήγουσα λέγεται ἡ τελευταία συλλαβὴ τῆς λέξεως.

2. Παραλήγουσα λέγεται ἡ προτελευταία συλλαβὴ τῆς λέξεως.

3. Προπαραλήγουσα λέγεται ἡ τρίτη συλλαβὴ ἀπὸ τὸ τέλος τῆς λέξεως.

Άσκηση

1. Νὰ χωρίσης τίς λέξεις σὲ συλλαβές.

Λέξεις	Προπαραλήγουσα	Παραλήγουσα	Λήγουσα
πατέρας	πα	τέ	ρας
ἄγορι			
μητέρα			
καρύδι			
μῆλο			
πεπόνι			
πίνακας			
μολύβι			

Μάθημα 20

Πώς χωρίζονται τὰ φωνήεντα

Τὰ 7 φωνήεντα χωρίζονται :

1. Σὲ βραχέα ε — ο
2. Σὲ μακρὰ η — ω
3. Σὲ δίχρονα α — ι — υ

Τὰ φωνήεντα α-ι-υ λέγονται δίχρονα, γιατί ἄλλοτε εἶναι βραχέα καὶ ἄλλοτε μακρὰ.

Ἄσκηση

1. Ἀντίγραψε τὸ ποίημα καὶ ὑπογράμμισε τὰ μακρὰ φωνήεντα.

Ὁ φύλακας Ἄγγελος

- Μικρὸ παιδάκι καὶ φτωχό,
ποῦ πᾶς στὸ δρόμο μοναχό ;
- Μονάχο δὲν πηγαίνω ἐγώ.
Ἔχω τὸν Ἄγγελο ὁδηγό.
Αὐτὸς μὲ φυλάει, ὅπου βρεθῶ.
Γι' αὐτὸ κι ἐγὼ τὸν ἀγαπῶ.

Μάθημα 21

Βραχείες και μακρές συλλαβές

Παραδείγματα :

νε -ρό, τό -πος, δέν -τρο, ἔ -τος.

1. "Όλες οί συλλαβές τῶν 4 αὐτῶν λέξεων ἔχουν βραχὺ φωνῆεν ε ἢ ο. Γι' αὐτὸ τίς λέμε βραχεῖες συλλαβές.

Παραδείγματα :

φω - νή, ζή - τω, τρώ - γω.

2. "Όλες οί συλλαβές τῶν 3 αὐτῶν λέξεων ἔχουν μακρὸ φωνῆεν. Γι' αὐτὸ τίς λέμε μακρές συλλαβές.

Β ρ α χ ε ῖ ε ς συλλαβές λέγονται αὐτές, πού ἔχουν βραχὺ φωνῆεν (ε ἢ ο).

Μ α κ ρ ἔ ς συλλαβές λέγονται αὐτές, πού ἔχουν μακρὸ φωνῆεν (η ἢ ω).

Ἄ σ κ η σ η

Βάλε ~ στίς βραχεῖες συλλαβές (ε - ο) τοῦ ποιήματος.

Ὁ π ο ν τ ι κ ὸ ς

Ὁ ποντικός πήδησε

ἀπὸ τὸ παραθύρι

κι ἡ μάνα του τοῦ ἔλεγε

Ποῦ πᾶς караβοκῆρη ;

Πάω νὰ κόψω μάρμαρα

νὰ κάνω μοναστήρι.

Νὰ βάλω τὸ κορμάκι μου,

νὰ μὴ τὸ φᾶνε οἱ ψύλλοι.

Ἄντιγραφὴ ποιήματος

Μάθημα 22

Οί δίφθογγοι είναι μακρές

Παραδείγματα :

τοιχος, τροῦλος, σχολειῶ, πλοῖο, πεῦκο.

Καί τις συλλαβές αὐτές, πού ἔχουν δίφθογγο, τίς λέ-
με μακρές συλλαβές.

1. Ὅλες οἱ δίφθογγοι εἶναι μακρές.
2. Μακρές συλλαβές λέμε αὐτές, πού ἔχουν ἦτα (η) ἢ ὦμέγα (ω) ἢ δίφθογγο.

Άσκηση

1: Βάλε μία γραμμὴ κάτω ἀπὸ τίς μακρές συλλα-
βές τοῦ αἰνίγματος καί νά τὸ ἀντιγράψης.

Αἶνιγμα 8.

Μιά βαρκούλα φορτωμένη
στό λιμάνι πάει καί μπαίνει.

Ἀντιγραφή αἰνίγματος 8

Μιά βαρκούλα φορτω-
μένη στό λιμάνι μπαίνει
Τί εἶναι;

Μέθοδος 23

Πού βάζουμε τον τόνο στη δίφθογγο

Παραδείγματα :

Παίζω με την κούκλα.

1. Οι λέξεις παίζω και κούκλα έχουν τον τόνο στο δεύτερο φωνήεν της δίφθογγου.

Όρθρογραφικός κανόνας
Στις δίφθογγους βάζουμε τον τόνο στο δεύτερο
φωνήεν.

Άσκηση

1. Βάλε όξεια στις παρακάτω λέξεις και νά τις αντιγράψεις :

Λέξεις	Άντιγραφή	Λέξεις	Άντιγραφή
μαζευω	μαζεύω	Ίουνις	Ιουνίος
χορευω	χορεύω	χαιρομαι	χαιρομαι
πιστευω	πιστεύω	άνοιγω	άνοιγω
παιζω	παίζω	ύφαινω	ύφαινω
κουδουνι	κουδούνι	μαθαίνω	μαθαίνω
λουκουμι	λουκουμί	ζεσταίνω	ζεσταίνω

Μάθημα 24

Ποῦ βάζομε τὸ πνεῦμα στὴ δίφθογγο

Παραδείγματα :

οὐρανὸς, αὔριο, εἰκόνα, εὐχή, οἰκογένεια.

1. Οἱ λέξεις αὐτὲς ἔχουν τὸ πνεῦμα στὸ δεύτερο φωνῆεν τῶν διφθόγγων.

Ὁρθογραφικὸς κανόνας
Τὸ πνεῦμα στὴς διφθόγγους τὸ βάζομε στὸ δεύτερο φωνῆεν.

Ἄσκηση

1. Νὰ βάλῃς ψιλὴ στὴς παρακάτω λέξεις καὶ νὰ τίς ἀντιγράψῃς.

Λέξεις	Ἀντιγραφή	Λέξεις	Ἀντιγραφή
ευχή	εὐχή	οὐρὰ	οὐρα
αυγὸ	αὐγὸ	οὐσία	ουσία
αυλὴ	αὐλὴ	οὔτε	οὔτε
αὐτός	αὐτός	αἶνιγμα	αἶνιγμα
εἰρήνη	εἰρήνη	αιτία	αἰτία
εἴσοδος	εἴσοδος	αἰώνας	αἰώνας
αυγὴ	αὐγὴ	Εὐδοξία	εὐδοξία
αὔξηση	αὕξηση	αὐριο	οὐριο

Μάθημα 25

Τί τόνο βάζουμε στο ε και στο ο

Παραδείγματα :

Τρέχω έξω στο δρόμο.

1. Οι λέξεις : τρέχω και έξω τονίζονται στο ε και παίρνουν όξεια.

2. Οι λέξεις : στο δρόμο τονίζονται στο ο και παίρνουν όξεια.

Όρθογραφικός κανόνας

Στο έψιλο (ε) και στο όμικρο (ο) βάζουμε πάντοτε όξεια.

Άσκηση

1. Νά βάλης όξεια στις παρακάτω λέξεις και νά τις αντιγράψης.

Λέξεις	Άντιγραφή	Λέξεις	Άντιγραφή
νεος	νέος	άγορι	άγορι
τραπέζι	τραπέζι	ποδι	πόδι
χερι	χειρι	τοπι	τόπι
θελω	θέλω	μικρος	μικρός
βλέπω	βλέπω	κοπος	κόπος
καφες	καφει	βοσκος	βοσκός

Μάθημα 26

Στὸ ὕψιλο (υ) βάζομε δασεῖα.

Παραδείγματα :

ὑπόγειο, ὕπνος, ὕστερα, ὑπάλληλος, ὑγεία.

Οἱ 4 αὐτὲς λέξεις ἀρχίζουν ἀπὸ ὕψιλον, Ἐὰν αὐτὲς βάζομε δασεῖα.

Ὁρθογραφικὸς κανόνας

Στὶς λέξεις, πὺ ἀρχίζουν ἀπὸ ὕψιλο (υ), βάζομε πάντοτε δασεῖα.

Ἄσκηση

1. Νὰ βάλῃς δασεῖα στὶς λέξεις καὶ νὰ τὶς ἀντιγράψῃς.

Λέξεις	Ἄντιγραφὴ	Λέξεις	Ἄντιγραφὴ
υποβρύχιο	_____	υδραγωγεῖο	_____
Υπουργὸς	_____	υπολοχαγὸς	_____
υπόγειο	_____	ὕστερα	_____
υγρασία	_____	ὑπνος	_____
υπηρέτης	_____	υγρὸς	_____
υποφέρω	_____	Υδρα	_____
υγεία	_____	ὕλη	_____

Μάθημα 27

Τὸ θαυμαστικὸ (!)

Παραδείγματα :

*Ὁρθιοι ! (Δίνωμε διαταγή).

Τί ώραῖο βιβλίο ! (Δείχνομε θαυμασμό).

Ζήτω ! (Δείχνομε χαρά).

Πόσο λυπήθηκα ! (Δείχνομε λύπη).

Πόσο τρόμαξα ! (Δείχνομε φόβο).

Θ α υ μ α σ τ ι κ ὸ (!) βάζομε, ὅταν δίνωμε διαταγή και ὅταν δείχνομε θαυμασμό, χαρά, λύπη και φόβο.

Ἄσκηση

1. Ν' ἀντιγράψης τίς παρακάτω προτάσεις και νά βάλῃς θαυμαστικά.

Πόσο χάρηκα Ἐμπρός μάρς Πόσο ὁμορφος εἶναι αὐτός ὁ κῆπος Τί κρίμα Πόσο χάρηκα, πού σᾶς εἶδα Πόσο εὐχαριστημένα εἶναι τὰ παιδιά.

Ἄντιγραφή

Μάθημα 28

Τὸ ἐνωτικὸ

Παράδειγμα :

Κάθε πρωΐ ,ὄταν ξυπνήσω, σηκώνομαι, πλένομαι καὶ κάνω τὴν προσευχή μου.

Ἡ λέξις **κάνω** κόπηκε, γιατί δὲ χωροῦσε στὴ σειρά. Γι' αὐτὸ ἔβαλα μία γραμμὴ, πού λέγεται ἐνωτικὸ.

Ἐνωτικὸ βάζομε, ὄταν κόβεται μία λέξι στο τέλος τῆς σειράς καὶ ὄταν χωρίζομε τὶς λέξεις σὲ συλλαβές.

Ἄσκηση

1. Ν' ἀντιγράψης τὸ παρακάτω κείμενο καὶ νὰ βάλῃς ὀξεία, ὅπου δὲν ἔχει τόνο :

Τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου ἔχει ἓνα κορμό, ἓνα κεφάλι, δυο χερια καὶ δυο ποδια. Το κεφάλι ἔχει το στομα, τὰ δοντια, τὴ γλῶσσα, τὴ μυτη, τ' αὐτια, τὰ ματια καὶ τὰ μαλλια. Καθε χερι καὶ καθε ποδι ἔχει πεντε δακτύλα. Καθε δακτυλο ἔχει ἓνα νυχι.

Ἀντιγραφή

Μάθημα 31

Τά διαλυτικά σημεία

Παραδείγματα :

πυρκαϊά, νεράιδα.

1. Διαλυτικά σημεία (·) είναι δύο τελείες, πού μās δείχνουν ότι πρέπει νά διαβάζουμε χωριστά τά δύο φωνήεντα κι όχι σάν δίφθογγο.

Άσκηση

Άντίγραψε τις παρακάτω λέξεις, άφου βάλης διαλυτικά σημεία.

Λέξεις	Άντιγραφή	Λέξεις	Άντιγραφή
καίκι	καί·κι	νεράιδα	_____
εύνοικός	_____	καταπραύνω	_____
γαϊδούρι	_____	Μαιος	_____
άυπνος	_____	μαιδανός	_____
καυμένος	_____	Ταυγετος	_____
πυρκαϊά	_____	καικι	_____

Μάθημα 32

Οι ημέρες της εβδομάδας

1. Μάθε να γράφεις σωστά τις επτά (7) ημέρες της εβδομάδας:

1. Κυριακή
2. Δευτέρα
3. Τρίτη
4. Τετάρτη

5. Πέμπτη
6. Παρασκευή
7. Σάββατο

Άσκηση

1. Ν' αντιγράψεις τις ημέρες της εβδομάδας δύο φορές.

Άντιγραφή

1. _____	5. _____
2. _____	6. _____
3. _____	7. _____
4. _____	

Άντιγραφή

1. _____	5. _____
2. _____	6. _____
3. _____	7. _____
4. _____	

Μάθημα 33

Οι μήνες

Μάθε να γράφεις σωστά τους δώδεκα (12) μήνες.

1. Ίανουάριος

7. Ίούλιος

2. Φεβρουάριος

8. Αύγουστος

3. Μάρτιος

9. Σεπτέμβριος

4. Άπρίλιος

10. Οκτώβριος

5. Μάιος

11. Νοέμβριος

6. Ίούνιος

12. Δεκέμβριος

Άσκηση

1. Ν' αντιγράψης παρακάτω τους δώδεκα μήνες
μία φορά :

Άντιγραφή

1. _____ 7. _____

2. _____ 8. _____

3. _____ 9. _____

4. _____ 10. _____

5. _____ 11. _____

6. _____ 12. _____

Μάθημα 34

Ἡ ὀρθογραφία τῶν μαθημάτων

Μάθε νὰ γράφῃς ὀρθογραφικὰ τὰ παρακάτω μαθήματα :

1. Ἀνάγνωση	6. Πατριδογνωσία
2. Γραμματικὴ	7. Γυμναστικὴ
3. Ἀριθμητικὴ	8. Ὠδικὴ
4. Θρησκευτικὰ	9. Ποιήματα
5. Παραμύθια	10. Ἐκθέσεις

Ἄσκηση

Ν' ἀντιγράψῃς παρακάτω τὰ μαθήματα μίᾳ φορᾶ:

Ἀντιγραφή

1. _____	6. _____
2. _____	7. _____
3. _____	8. _____
4. _____	9. _____
5. _____	10. _____

Μάθημα 35

Οι αριθμοί από το ένα μέχρι το δώδεκα

Μάθε να γράφεις σωστά τους αριθμούς από το ένα μέχρι το δώδεκα.

ένα	έπτα
δύο	οκτώ
τρία	έννέα
τέσσερα	δέκα
πέντε	ένδεκα
έξι	δώδεκα

Άσκηση

1. Ν' αντιγράψης τις παρακάτω προτάσεις και να γράψης με γράμματα τους αριθμούς, που έχουν :

- 1) Έχομε στα 2 χέρια μας 10 δάκτυλα.
- 2) 5 δάκτυλα στο 1 χέρι και 5 στο άλλο.
- 3) 'Ο 1 χρόνος έχει 12 μήνες.
- 4) 'Η 1 εβδομάδα έχει 7 ημέρες.

Άντιγραφή

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Μάθημα 36

Τὰ ἄρθρα

Παραδείγματα :

ὁ οὐρανός	ἡ κότα	τὸ παιδί
ὁ πατέρας	ἡ βροχή	τὸ πρόβατο
ὁ Φώτης	ἡ Βάσω	τὸ θρανίο

1. Μπροστά στις λέξεις αυτές είναι μιὰ μικρὴ λεξούλα :
ὁ, ἡ, τὸ. Τις λεξούλες αυτές τις λέμε **ἄρθρα** και τις βάζο-
με μπροστά στα ὀνόματα.

Τὰ ἄρθρα εἶναι τρία : ὁ, ἡ, τό.

Ἐσκηση

1. Νὰ βάλῃς ἄρθρα στὰ παρακάτω οὐσιαστικά και νὰ
τὰ ἀντιγράψῃς.

Λέξεις	Ἀντιγραφή	Λέξεις	Ἀντιγραφή
ὁ λαγός	_____	ἡ χώρα	_____
ὁ πάγος	_____	ἡ χιόνα	_____
ὁ κόπος	_____	ἡ πιάστα	_____
ὁ ναύτης	_____	ἡ κότα	_____
ὁ ψαράς	_____	τὸ μῆλο	_____
ὁ τοῖχος	_____	τὸ αὐγό	_____

Μάθημα 37

Όνόματα ουσιαστικά

Παραδείγματα :

Άνθρωποι

ὁ δάσκαλος

ἡ Μαρία

ἡ μητέρα

Ζῶα

ἡ χήνα

ὁ πετεινὸς

τὸ περιστέρι

Πράγματα

τὸ τραπέζι

ὁ πίνακας

ἡ καρέκλα

1. Οἱ λέξεις αὐτὲς μᾶς φανερώνουν ἀνθρώπους, ζῶα καὶ πράγματα καὶ τίς λέμε ὀνόματα οὐσιαστικά.

Όνόματα οὐσιαστικά λέγονται οἱ λέξεις, πού μᾶς φανερώνουν ἀνθρώπους ἢ ζῶα ἢ πράγματα.

Άσκηση

Γράψε παρακάτω δώδεκα οὐσιαστικά.

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

7. _____

8. _____

9. _____

10. _____

11. _____

12. _____

Μάθημα 38

Τὰ γένη

Ἄρσενικά

ὁ κόκκορας

ὁ Μῆτσος

Θηλυκά

ἡ κότα

ἡ Μαρία

Οὐδέτερα

τὸ πουλι

τὸ παιδί

1. Ἄρσενικά λέγονται τὰ ὀνόματα, ποὺ ἔχουν μπροστά τὸ ἄρθρο ὁ.

2. Θηλυκά λέγονται τὰ ὀνόματα, ποὺ ἔχουν μπροστά τὸ ἄρθρο ἡ.

3. Οὐδέτερα λέγονται τὰ ὀνόματα, ποὺ ἔχουν μπροστά τὸ ἄρθρο τὸ.

4. Καὶ τὰ τρία μαζί : τὸ ἄρσενικό, τὸ θηλυκὸ καὶ τὸ οὐδέτερο τὰ λέμε : γένη.

Τὰ γένη εἶναι τρία : ἄρσενικό, θηλυκὸ καὶ οὐδέτερο.

Ἀσκηση

Γράψε 5 ἄρσενικά ὀνόματα, 5 θηλυκά καὶ 5 οὐδέτερα.

Ἄρσενικά

Θηλυκά

Οὐδέτερα

1. _____

1. _____

1. _____

2. _____

2. _____

2. _____

3. _____

3. _____

3. _____

4. _____

4. _____

4. _____

5. _____

5. _____

5. _____

Μάθημα 39

Βαπτιστικό όνομα και επώνυμο

Παραδείγματα : Παναγιώτης, Σοφία.

Β α π τ ι σ τ ι κ ό λέγεται τὸ ὄνομα, πὸ ἡμᾶς βάζει ὁ νουνός, ὅταν βαπτίζομαστε.

Παραδείγματα : Παπαγεωργίου, Σπυρόπουλος.

Ἐ π ὠ ν υ μ ο λέγεται τὸ κοινὸ ὄνομα, πὸ ἔχουν ὄλα τὰ ἄτομα μιᾶς οἰκογένειας.

Ἐσκηση

1. Νὰ γράψης παρακάτω τὸ ὄνομα καὶ τὸ ἐπώνυμο ὀκτῶ συμμαθητῶν σου.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____

Μάθημα 40

Πώς γράφουμε τὰ ἀρσενικά ὀνόματα σέ - ος

Παραδείγματα:

Ὁ σκύλος μᾶς φυλάει τὸ σπίτι.

Ὁ Πέτρος εἶναι φίλος μου.

1. Οἱ λέξεις : ὁ σκύλος καὶ ὁ Πέτρος εἶναι ἀρσενικά ὀνόματα, πὺ τελειώνουν σέ - ος. Τὸ -ος αὐτὸ τὸ γράφουμε μὲ ὄμικρο (ο).

Ὁρθογραφικὸς κανόνας

Τὰ ἀρσενικά ὀνόματα, πὺ τελειώνουν σέ -ος,
τὰ γράφουμε μὲ ὄμικρο (ο).

Ἄσκηση

1. Ἀντίγραψε τὰ παρακάτω ἀρσενικά σέ -ος :

ὁ δρόμος	_____	ὁ ἀετὸς	_____
ὁ πόνος	_____	ὁ δάσκαλος	_____
ὁ κήπος	_____	ὁ γίατρος	_____
ὁ ὕπνος	_____	ὁ ἔμπορος	_____
ὁ θεῖος	_____	ὁ δήμαρχος	_____
ὁ φίλος	_____	ὁ Νίκος	_____
ὁ Παῦλος	_____	ὁ μαραγκὸς	_____
ὁ κόσμος	_____	ὁ γεωργὸς	_____
ὁ πύργος	_____	ὁ μηχανικὸς	_____
ὁ βοσκὸς	_____	ὁ ἀδερφὸς	_____

Άσκηση για τὰ άρσενικά σέ -ος

1. Νά αντιγράψης τὰ αινίγματα και νά βάλης μία γραμμή κάτω άπό τὰ άρσενικά σέ -ος.

Αίνιγμα 9

Όλος ό κόσμος καίγεται
κι ό δρόμος άπομένει. Τί είναι ;

Αίνιγμα 10

Ό μικρός δέν μεγαλώνει
κι ό μεγάλος δέν γερνά. Τί είναι ;

Αίνιγμα 11

Ένας πύργος ύψηλός
έχει δύο παραθυράκια. Τί είναι ;

Μάθημα 41

Πώς γράφουμε τὰ ἀρσενικά ὀνόματα σὲ -ης

Παραδείγματα :

- Ὁ μανάβης πωλεῖ μήλα.
- Ὁ ζαχαροπλάστης κάνει γλυκά.
- Ὁ Παναγιώτης εἶναι φίλος μου.

1. Οἱ λέξεις : ὁ μανάβης, ὁ ζαχαροπλάστης καὶ ὁ Παναγιώτης εἶναι ἀρσενικά ὀνόματα, ποὺ τελειώνουν σὲ -ης. Τὸ -ης αὐτὸ τὸ γράφουμε μὲ ἦτα (η).

Ὁρθογραφικὸς κανόνας
Τὰ ἀρσενικά ὀνόματα, ποὺ τελειώνουν σὲ -ης, τὰ γράφουμε μὲ ἦτα (η).

Ἄσκηση

1. Ν' ἀντιγράψης τὰ παρακάτω ὀνόματα σὲ -ης.

Λέξεις	Ἀντιγραφή	Λέξεις	Ἀντιγραφή
ὁ ναύτης	_____	ὁ Φώτης	_____
ὁ ράπτης	_____	ὁ Νώτης	_____
ὁ σύρτης	_____	ὁ μαθητῆς	_____
ὁ φράκτης	_____	ὁ ἐργάτης	_____
ὁ κτίστης	_____	ὁ διαβάτης	_____
ὁ Γιάννης	_____	ὁ ἐπιβάτης	_____

Μάθημα 42

Πώς γράφουμε τὰ θηλυκὰ ὀνόματα σὲ -η.

Παραδείγματα :

Ἡ Ἑλένη εἶναι ἀδερφή μου.

Ἡ αὐλή τοῦ σχολείου εἶναι μεγάλη.

Οἱ λέξεις : ἡ Ἑλένη, ἡ ἀδερφή, ἡ αὐλή, ἡ μεγάλη εἶναι

θηλυκὰ ὀνόματα, ποὺ τελειώνουν σὲ -η.

Τὸ -η αὐτὸ τὸ γράφουμε μὲ ἦτα (η).

Ὁρθογραφικὸς κανόνας

Τὰ θηλυκὰ ὀνόματα, ποὺ τελειώνουν σὲ -η, τὰ γρά-
φομε μὲ ἦτα (η).

*** Ἀσκηση**

1. Νὰ ἀντιγράψης τὰ παρακάτω θηλυκὰ σὲ -η :

ἡ βρῦση	_____	ἡ ζέστη	_____
ἡ φωνή	_____	ἡ κόρη	_____
ἡ ζάχαρη	_____	ἡ λύπη	_____
ἡ βροχή	_____	ἡ μύτη	_____
ἡ τροφή	_____	ἡ ράχη	_____
ἡ Κυριακή	_____	ἡ τύχη	_____
ἡ Βασιλική	_____	ἡ αὐγή	_____

Μάθημα 43

Πώς γράφουμε τὰ θηλυκὰ ὀνόματα σὲ -ω

Παραδείγματα :

Ἡ Βάσω, ἡ Φρόσω καὶ ἡ Δέσπω παίζουν μετὰ τῆς κοῦκλες τους.

Οἱ λέξεις : ἡ Βάσω, ἡ Φρόσω καὶ ἡ Δέσπω εἶναι θηλυκὰ ὀνόματα, ποὺ τελειώνουν σὲ -ω. Τὸ ω αὐτὸ τὸ γράφουμε μετὰ ὦμέγα (ω).

Ὁρθογραφικὸς κανόνας

Τὰ θηλυκὰ ὀνόματα, ποὺ τελειώνουν σὲ (ω), τὰ γράφουμε μετὰ ὦμέγα (ω).

Ἄσκηση

1. Ν' ἀντιγράψῃς τὰ παρακάτω θηλυκὰ σὲ -ω.

ἡ Κρυστάλλω

ἡ Μάρω

ἡ Βάσω

ἡ Φρόσω

ἡ Δέσπω

ἡ Λενιώ

ἡ Μαριγώ

ἡ Καλυψώ

Μάθημα 44

Πώς γράφουμε τὰ ὀνόματα σέ -ες.

Παράδειγμα :

Ὁ κουραμπιές, οἱ καρσιμέλες καὶ οἱ σοκολάτες ἀρέσουν πολὺ στὰ παιδιά.

1. Οἱ λεξεις: ὁ κουραμπι-ές, οἱ καρσιμέλ - ες καὶ οἱ σοκολάτ-ες εἶναι ὀνόματα οὐσιαστικά, ποὺ τελειώνουν σὲ -ες. Τὸ -ες αὐτὸ τὸ γράφουμε μὲ ἔψιλο (ε).

Ὁρθογραφικὸς κανόνας
Τὰ ὀνόματα, ποὺ τελειώνουν σὲ -ες, τὰ γράφουμε μὲ
ἔψιλο (ε).

Ἄσκηση

1. Ἀντίγραψε τὰ παρακάτω ὀνόματα σὲ -ες.

ὁ φιδές

φιδές

οἱ βρύσες

βρύσες

ὁ πουρές

πουρές

οἱ κόρες

κόρες

ὁ μεζές

μεζές

οἱ ὠρες

ὠρες

ὁ κουραμπιές

κουραμπιές

οἱ χαρές

χαρές

ὁ μενεζές

μενεζές

οἱ νύκτες

νύκτες

ὁ κεφτές

κεφτές

οἱ τιμές

τιμές

ὁ πνεκές

πνεκές

οἱ χῶρες

χῶρες

ὁ μιναρές

μιναρές

οἱ μητέρες

μητέρες

ὁ λακές

λακές

οἱ ποδιές

ποδιές

Μάθημα 45

Πώς γράφουμε τὰ οὐδέτερα ὀνόματα σὲ -ι

Παράδειγμα :

Ὁ μύλος ἀλέθει τὸ σιτάρι καὶ τὸ καλαμπόκι.

Οἱ λέξεις : τὸ σιτάρι καὶ τὸ καλαμπόκι εἶναι οὐδέτερα ὀνόματα, πού τελειώνουν σὲ ι. Τὸ ι αὐτὸ τὸ γράφουμε μὲ γιῶτα (ι).

Ὁρθογραφικὸς κανόνας

Τὰ οὐδέτερα ὀνόματα, πού τελειώνουν σὲ -ι, τὰ γράφουμε μὲ γιῶτα (ι). Ἐξαιρεῖται τὸ βράδυ.

Ἄσκηση

Νὰ γράψης μία γραμμὴ κάτω ἀπὸ τὰ οὐδέτερα σὲ -ι τῶν αἰνιγμάτων καὶ νὰ τὰ ἀντιγράψης.

Αἶνιγμα 12.

Ἄπὸ πάνω σὰν τηγάνι,
ἀπὸ κάτω σὰν βαμβάκι
κι ἀπὸ πίσω σὰν ψαλίδι.

Τί εἶναι ;

κελίδονι

Αἶνιγμα 13.

Ἄπὸ πάνω σὰν πλαστάρικι
κι ἀπὸ κάτω σὰν σκαφίδι.

Τί εἶναι ;

βάρμα

Άσκησης για τὰ Ουδέτερα σέ -ι

1. Γράψε κοντά στο ὄνομα τοῦ δέντρου τὸν καρπὸ του.

ἡ πορτοκαλιά	=	τὸ πορτοκάλι
ἡ κερασιά	=	_____
ἡ καρυδιά	=	_____
ἡ ἀχλαδιά	=	_____
ἡ λεμονιά	=	_____
ἡ μανταρινιά	=	_____
ἡ νερατζιά	=	_____

2. Ἀντίγραψε τὰ παρακάτω οὐδέτερα σέ -ι :

τὸ παιδί	_____	τὸ πουλί	_____
τὸ χαρτί	_____	τὸ σπίτι	_____
τὸ ψωμί	_____	τὸ κρασί	_____
τὸ τυρί	_____	τὸ ἄρνι	_____
τὸ λάδι	_____	τὸ ψαλίδι	_____
τὸ κλαδί	_____	τὸ μολύβι	_____
τὸ χέρι	_____	τὸ κλειδί	_____
τὸ πόδι	_____	τὸ βαρέλι	_____
τὸ μάτι	_____	τὸ γατί	_____
τὸ αὐτί	_____	τὸ σκυλί	_____

Μάθημα 46

Πώς γράφουμε τὰ οὐδέτερα ὀνόματα σὲ -ο

Παραδείγματα:

Τὸ χρυσάνθεμο, τὸ γαρύφαλλο καὶ τὸ τριαντάφυλλο εἶναι οὐδέτερα ὀνόματα, ποὺ τελειώνουν σὲ -ο. Τὸ -ο αὐτὸ τὸ γράφουμε μὲ δμικρον (ο).

Ὁρθογραφικὸς κανόνας

Τὰ οὐδέτερα ὀνόματα, ποὺ τελειώνουν σὲ -ο, τὰ γράφουμε μὲ δμικρο (ο).

Άσκηση

1. Ἀντίγραψε τὰ παρακάτω οὐδέτερα σὲ ο :

τὸ αὐγὸ	_____	τὸ σχολεῖο	_____
τὸ μῆλο	_____	τὸ βιβλίο	_____
τὸ ροῦχο	_____	τὸ τετράδιο	_____
τὸ πλοῖο	_____	τὸ ἄλογο	_____
τὸ τραῖνο	_____	τὸ πρόβατο	_____
τὸ νερὸ	_____	τὸ ξύλο	_____
τὸ ζῶο	_____	τὸ λάχανο	_____
τὸ βουνὸ	_____	τὸ ἀεροπλάνο	_____
τὸ φυτὸ	_____	τὸ αὐτοκίνητο	_____
τὸ δέντρο	_____	τὸ θέατρο	_____

Άσκήσεις για τὰ οὐδέτερα σὲ -ο

1. Γράψε δίπλα στὸ ὄνομα τοῦ δέντρου τὸν καρπὸ του.

ἡ μηλιά	—	τὸ μήλο
ἡ ἀμυγδαλιά	=	_____
ἡ συκιά	=	_____
ἡ ροδακινιά	=	_____
ἡ κορομηλιά	=	_____
ἡ δαμασκηλιά	=	_____
ἡ καστανιά	=	_____
ἡ βερυκοκιά	=	_____
ἡ μουσμουλιά	=	_____

2. Συμπλήρωσε καὶ ἀντίγραψε τὰ αἰνίγματα :

Αἶνιγμα 14.

Πολυγόνατ., σπαθάτ..
κούφι... ἐπάνω, κούφι.. κάτω.

Τί εἶναι ;

Αἶνιγμα 15.

Ἐνα μικρ., μικρούτσικ.,,
μέ τὰ γενάκια κάτω.

Τί εἶναι ;

εφρεμίδι

Μάθημα 47

Τὰ συχνότερα ἐπιρρήματα

1. Μάθε νὰ γράφης ὀρθογραφικὰ τὰ παρακάτω 18 ἐπιρρήματα :

κοντά, μαζί, ἴσια, ἐκεῖ, ἐδῶ, ἔξω,
κάτω, ἐπάνω, ὀπίσω, γύρω, τώρα, ὕστερα,
τότε, πότε, κάποτε, χθές, σήμερα, προχθές.

Άσκηση

1. Ν' ἀντιγράψης τρεῖς φορές τὰ παραπάνω ἐπιρρήματα :

Άντιγραφή

κοντά

κοντά,

κοντά,

Μάθημα 48

Τά συχνότερα επίρρηματα (συνέχεια)

1. Μάθε να γράφεις όρθογραφικά τὰ παρακάτω 18 επίρρηματα καὶ μόρια :

αὔριο, μεθαύριο, γρήγορα, ἀκόμη, πρωί, πῶς,
ἔτσι, χωρὶς, διόλου, πόσο, τόσο, ὅσο,
πολύ, λίγο, ναί, ὄχι, μάλιστα, μή.

Άσκηση

1. Ν' αντιγράψης τρεῖς φορές τὰ παραπάνω επίρρηματα :

Άντιγραφή

αὔριο,

αὔριο,

αὔριο,

Μάθημα 49

Προθέσεις και σύνδεσμοι

1. Μάθε να γράφης ὀρθογραφικὰ τὶς ἐξῆς 7 συχνότερες προθέσεις :

μέ, σέ, γιά, ὡς, χωρίς, ἀπό, ἀντί.

2. Μάθε να γράφης ὀρθογραφικὰ τοὺς ἐξῆς 7 συχνότερους συνδέσμους :

καί, κι, ἀλλά, ὅταν, ἐάν, γιατί, ἐπειδή.

Άσκηση

Ν᾽ ἀντιγράψης τρεῖς φορές τὶς παραπάνω 7 προθέσεις καὶ 7 συνδέσμους :

Ἄ ν τ ι γ ρ α φ ῆ

μέ,

καί,

μέ,

καί,

μέ,

καί,

Μάθημα 50

Προσωπικές αντωνυμίες

1. Μάθε να γράφης όρθογραφικά τις έξης προσωπικές αντωνυμίες :

έγώ, έμένα, έμεις, έμās, μοϋ, μέ
μας, έσύ, έσένα, έσεεις, σεεις, έσās
σοϋ, σε, σās, αϋτός, αϋτή, αϋτό.

Άσκηση

Ν' αντιγράψης τρεις φορές τις παραπάνω 18 προσωπικές αντωνυμίες.

Άντιγραφή

έγώ,

έγώ,

έγώ,

Μάθημα 51

Ποιές λέξεις λέγονται ρήματα

Παραδείγματα :

Παίζω με τούς φίλους μου.

Πλένομαι κάθε πρωί.

1. Στις δύο αυτές προτάσεις είναι γραμμένες οι λέξεις :
παίζω και πλένομαι.

2. Οι λέξεις αυτές μᾶς φανερώνουν ότι κάνομε κάτι και
λέγονται ρήματα.

Ρήματα λέγονται οι λέξεις, πού μᾶς φανερώνουν, ότι κάνομε μία δουλειά.

Άσκηση

Ν' αντιγράψης τὰ παρακάτω ρήματα.

Ρήματα	Άντιγραφή	Ρήματα	Άντιγραφή
γράφω	_____	λούζομαι	_____
βλέπω	_____	κτενίζομαι	_____
τρώγω	_____	ντύνομαι	_____
δένω	_____	στολίζομαι	_____
άκούω	_____	γράφομαι	_____
περπατώ	_____	θυμοῦμαι	_____

Μάθημα 52

Πώς γράφουμε τὰ ρήματα σὲ -ω

Παραδείγματα :

Πηγαίνω κάθε Κυριακή στήν ἐκκλησία.

Διαβάζω καί γράφω τή Γραμματική μου.

Οἱ λέξεις : **πηγαίνω**, **διαβάζω** καί **γράφω** εἶναι ρήματα, πού τελειώνουν σὲ -ω. Τὸ -ω αὐτὸ τὸ γράφουμε μὲ ὦμέγα(ω).

Ὁρθογραφικὸς κανόνας
Τὰ ρήματα, πού τελειώνουν σὲ -ω, τὰ γράφουμε
μὲ ὦμέγα (ω).

Άσκηση

1. Ν' ἀντιγράψης τὰ αἰνίγματα καί νὰ τὰ συμπληρώσης.

Αἰνίγμα 16

Κλειδῶν.. μανταλῶν..
κι ὁ κλέφτης εἶναι μέσα.

Τί εἶναι ;

αὐγό

Αἰνίγμα 17

Σχίζ.. ἀνοίγ.. τὸ δεντρί.
Βρίσκ.. νύφη καί γαμπρό,
πεθερὰ καί πεθερό.

Τί εἶναι ;

Άσκήσεις για τὰ ρήματα σὲ -ω

1. Ν' ἀντικαταστήσης τὰ ρήματα μὲ τὰ ἀντίθετά τους :

1. Ἀνάβω τὸ φῶς.	1. Σβήνω τὸ φῶς.
2. Ἀνοίγω τὰ μάτια.	2. _____
3. Δίνω χρήματα.	3. _____
4. Ἀγοράζω καραμέλες	4. _____
5. Χάνω τὸ μολύβι μου.	5. _____
6. Λύνω τὰ κορδόνια.	6. _____

2. Ν' ἀντιγράψης τὰ παρακάτω ρήματα σὲ -ω :

Ρήματα	Ἀντιγραφή	Ρήματα	Ἀντιγραφή
δένω	_____	δείχνω	_____
χάνω	_____	ρίχνω	_____
λύνω	_____	παίζω	_____
βλέπω	_____	πήζω	_____
ψήνω	_____	ράβω	_____
δίνω	_____	σβήνω	_____

Μάθημα 53

Πώς κλίνονται τὰ ρήματα σέ -ω, -εις, -ει

Παράδειγμα:

ἐγώ	γράφω	ἐμεῖς	γράφουμε
ἐσύ	γράφεις	ἐσεῖς	γράφετε
αὐτός	γράφει	αὐτοὶ	γράφουν

Άσκηση

1. Νὰ κλίνης τὰ παρακάτω ρήματα.

ἐγώ	παίζω	ἐγώ	βλέπω
ἐσύ	ἐσύ
αὐτός	αὐτός
ἐμεῖς	ἐμεῖς
ἐσεῖς	ἐσεῖς
αὐτοὶ	αὐτοὶ
ἐγώ	διαβάζω	ἐγώ	τρέχω
ἐσύ	ἐσύ
αὐτός	αὐτός
ἐμεῖς	ἐμεῖς
ἐσεῖς	ἐσεῖς
αὐτοὶ	αὐτοὶ

Μάθημα 54

Πώς κλίνονται τὰ ρήματα σὲ -ῶ, -ᾶς, -ᾶ

Παράδειγμα :

ἐγὼ	πηδῶ	ἐμεῖς	πηδάμε
ἐσύ	πηδάς	ἐσεῖς	πηδάτε
αὐτός	πηδᾷ	αὐτοὶ	πηδοῦν

Ἀσκήσεις

1. Κλίνει τὸ ρῆμα γελῶ.

ἐγὼ	γελῶ	ἐμεῖς	_____
ἐσύ	_____	ἐσεῖς	_____
αὐτός	_____	αὐτοὶ	_____

2. Ν' ἀντιγράψης καὶ νὰ συμπληρώσης τὸ αἰνίγμα:

Αἶνιγμα 18

Ἡ μάνα του τὸ κάν . .

Ὁ ἥλιος τὸ θρέφ . .

Ἄν τὸ πᾶς στὴ μάνα του,
πεθαίν . .

Τί εἶναι ;

Μάθημα 55

Πώς κλίνονται τὰ ρήματα σὲ -ω, -εῖς, -εῖ

Παράδειγμα :

ἐγὼ	κατοικῶ	ἐμεῖς	κατοικοῦμε
ἐσύ	κατοικεῖς	ἐσεῖς	κατοικεῖτε
αὐτός	κατοικεῖ	αὐτοὶ	κατοικοῦν

Ἐσκήσεις

1. Νά κλίνης τὸ ρῆμα κινῶ.

ἐγὼ κινῶ	_____	ἐμεῖς	_____
ἐσύ	_____	ἐσεῖς	_____
αὐτός	_____	αὐτοὶ	_____

2. Ν' ἀντιγράψης καὶ νὰ συμπληρώσης τὸ ποίημα.

Ἕ α ὦ γ ἦ

Ἔωραία ἀνατέλλ
καὶ πάλιν ἦ αὐγή
καὶ φῶς γλυκὸ μᾶς στέλν.
καὶ χαίρεται ἦ γῆ.

Ἐκοῦστε. Ἔω ! πῶς ψέλν. .
μὲ τῆ γλυκεῖα φωνή,
τῆς φύσεως τὰ κάλη
καὶ τὸ Θεὸ ὕμν. . .

Μάθημα 56

Τὸ ρῆμα ἔχω

Μάθε νὰ γράφης ὀρθογραφικὰ τὸ ρῆμα ἔχω :

ἐγὼ ἔχω

ἐμεῖς ἔχομε

ἐσύ ἔχεις

ἐσεῖς ἔχετε

αὐτὸς ἔχει

αὐτοὶ ἔχουν

Άσκηση

1. Ν' ἀντιγράψης τὶς προτάσεις :

- 1) *Ἐχω μία κούκλα.
- 2) *Ἐχεις πολλὰ βιβλία.
- 3) *Ἐχει ὠραῖο σπίτι.
- 4) *Ἐχομε καθαρά τετράδια.
- 5) *Ἐχετε ὠραῖα βιβλία.

*Α ν τ ι γ ρ α φ ῆ

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Μάθημα 57

Τὸ ρῆμα εἶμαι

Μάθε νὰ γράφης ὀρθογραφικὰ τὸ ρῆμα εἶμαι.

ἐγὼ εἶμαι

ἐμεῖς εἵμαστε

ἐσύ εἶσαι

ἐσεῖς εἶστε

αὐτὸς εἶναι

αὐτοὶ εἶναι

Ἄσκηση

1. Ν' ἀντίγράφης τὶς παρακάτω προτάσεις :

- 1) Εἶμαι μαθητής.
- 2) Εἶσαι καλὸς φίλος.
- 3) Εἶναι ἔξυπνο παιδί.
- 4) Εἵμαστε Ἑλληνόπουλα.
- 5) Εἶστε μικρὰ παιδιά.

Ἀντιγραφή

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

ΛΥΣΕΙΣ ΑΙΝΙΓΜΑΤΩΝ

1. Το σταφύλι	11. 'Ο άνθρωπος με τὰ
δύο μάτια του
2. Τὰ σπύρτα	12. Τò χελιδόνι
3. Τò ρόδι	13. 'Η χελώνα
4. 'Η όμπρέλλα	14. Τò καλάμι
5. 'Η βελόνα	15. Τò κρεμμύδι
6. 'Η φωτιά	16. 'Ο ήλιος
7. 'Η λέξις τρία	17. Τò καρύδι
8. Τò κουτάλι	18. Τò άλάτι
9. Τò ποτάμι	
10. 'Ο βράχος	

ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΙΤΗΤΑΞΗ ΝΑ ΖΗΤΗΣΗΣ
ΤΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΣΕ ΜΑΘΗΜΑΤΑ
Δ. ΚΩΤΣΙΡΑ - Δ. ΜΑΓΟΥ
Βιβλιοπωλείο Σ. Κόντου - Δ' Φυλακτού
Σταδίου 31 - 'Αθήναι

024000027943

**ΠΡΟΤΙΜΑΤΕ ΤΑ ΝΕΑ ΠΡΩΤΟΤΥΠΑ ΒΟΗΘΗΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ
ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ
Δ. ΚΩΤΣΙΡΑ - Δ. ΜΑΓΟΥ**

Τ Α Ζ Ι Σ Ε Κ Τ Η

1. **ΤΕΤΡΑΔΙΟΝ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ** — Σὲ 62 μαθήματα.
Μὲ τὴν Νέαν Γραμματικὴν τοῦ ΟΕΣΒ.
2. **ΤΕΤΡΑΔΙΟΝ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗΣ** — Σὲ 80 μαθήματα.

3. **ΤΕΤΡΑΔΙΟΝ ΓΕΩΜΕΤΡΙΑΣ** — Σὲ 35 μαθήματα.

Τ Α Ζ Ι Σ Π Ε Μ Π Τ Η

4. **ΤΕΤΡΑΔΙΟΝ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ** — Σὲ 80 μαθήματα.
Μὲ τὴν Νέαν Γραμματικὴν τοῦ ΟΕΣΒ.
5. **ΤΕΤΡΑΔΙΟΝ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗΣ** — Σὲ 80 μαθήματα.
6. **ΤΕΤΡΑΔΙΟΝ ΓΕΩΜΕΤΡΙΑΣ** — Σὲ 43 μαθήματα.

Τ Α Ζ Ι Σ Τ Ε Τ Α Ρ Τ Η

7. **ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ** — Σὲ 100 μαθήματα.
Μὲ τὴν ὀρθογραφίαν τῶν Ἀναγνωστικῶν.
8. **ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ** — Σὲ 94 μαθήματα.

Τ Α Ζ Ι Σ Τ Ρ Ι Τ Η

9. **ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ** — Σὲ 82 μαθήματα.
Μὲ τὴν ὀρθογραφίαν τῶν Ἀναγνωστικῶν.
10. **ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ** — Σὲ 80 μαθήματα.
11. **ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ - ΠΑΤΡΙΔΟΓΝΩΣΙΑ** - Σὲ 56 μαθήματα.

Εἰκονογραφημένη — Μὲ τὸ νέο πρόγραμμα.

Τ Α Ζ Ι Σ Δ Ε Υ Τ Ε Ρ Α

12. **ΤΕΤΡΑΔΙΟΝ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ** — Σὲ 56 μαθήματα.
13. **ΤΕΤΡΑΔΙΟΝ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗΣ** — Σὲ 70 μαθήματα.
14. **ΠΑΤΡΙΔΟΓΝΩΣΙΑ** — Σὲ 58 μαθήματα.

Εἰκονογραφημένη — Μὲ τὸ νέο πρόγραμμα.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΩΛΗΣΙΣ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ Σ. ΚΟΝΤΟΥ-Δ. ΦΥΛΑΚΤΟΥ, ΣΤΑΔΙΟΥ 31, ΤΗΛ. 231-160

• Α Θ Η Ν Α Ι • (Τ.Τ. 122)

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής